

Toespraak

van mr. H.J.J. (Hendrik-Jan) Talsma, Ondervoorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, bij het in ontvangst nemen van het rapport *Discriminatie doorbreken* van de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme

datum 8 juni 2026

Geachte voorzitter en leden van de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme, Dames en heren,

Namens de Eerste Kamer hartelijk dank voor dit rapport.

De opdracht aan deze staatscommissie kwam dan wel vanuit de Tweede Kamer, maar ook ons deel van het parlement heeft met belangstelling uitgekeken naar uw bevindingen en adviezen.

Dus nogmaals: dank.

De conclusies van de staatscommissie zijn niet mals.

Met name de conclusie dat discriminatie geen incident is, maar een structureel fenomeen, moeten wij ons allemaal zeer aantrekken.

Doorbreken van dat patroon, is dan de enige mogelijkheid.
Zo begrijp ik de titel.

Wat dit rapport laat zien, is dat op papier alles goed geregeld lijkt, maar de praktijk is weerbarstig.

Met dat papier bedoel ik dan de grondwet en de wetgeving die daaruit – en uit Europese en internationale verdragen – voortvloeit.

De praktijk laat iets anders zien.
Recent bleek dat bijvoorbeeld uit de misstanden bij de Belastingdienst en DUO.

Maar de weerbarstigheid zit 'm niet alleen in deze terecht veel besproken voorbeelden.

Het zit 'm ook in andere drempels – soms letterlijke drempels – die maar niet worden weggenomen.

'Eén van de grootste problemen die ik ervaar is de toegankelijkheid van de meeste gebouwen. Als ik de voordeur van een gebouw al niet eens door kan, kan ik er ook moeilijk gaan werken.'

Dit citaat komt uit het rapport *Gelijk recht doen* dat de Eerste Kamer in juni 2022 publiceerde.

Het had net zo goed in dit rapport van de staatscommissie kunnen staan.

Vier jaar zit er tussen de twee rapporten.

'Anti-discriminatiewetgeving werkt onvoldoende en is gecompliceerd.
Ook niet op discriminatie gerichte wetgeving kan (onbedoeld) voor discriminatie zorgen. Mensen maken daarbij onvoldoende gebruik van hun rechten, bijvoorbeeld ten aanzien van klachten.
De wetgever moet daarom een steviger rol op zich nemen, onder meer in de normstelling tegen discriminatie en de naleving van wetten en regels hiertegen.'

Dit schreef de Eerste Kamer in juni 2022.
Het was het resultaat van een parlementaire onderzoekscommissie naar de effectiviteit van anti-discriminatiewetgeving.

datum 8 juni 2026

blad 2

De parlementaire onderzoekscommissie van de Eerste Kamer keek vooral naar de werking van anti-discriminatiewetgeving en de taak van de overheid en de rol van het parlement daarin.

De staatscommissie bouwt in haar werk voort op het rapport *Gelijk recht doen* van de Eerste Kamer.

Als een van de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek kwam bijvoorbeeld naar voren dat in het wetgevingsproces meer aandacht aan mogelijk discriminatoire effecten van wetgeving moet worden besteed.

Het is goed om die suggestie terug te lezen in het rapport van de staatscommissie

De staatscommissie kijkt bovendien veel breder naar discriminatie en racisme.

Dat perspectief is broodnodig.

Het verbaast dan ook niet dat het eerste punt uit de actieagenda is om het perspectief te verbreden.

'Als ik de voordeur van een gebouw al niet eens door kan, kan ik er ook moeilijk gaan werken.'

Waar in Nederland drempels vaak een belemmering vormen, is dat in het Caribisch deel van het Koninkrijk juist het ontbreken van een stoep, blijkt uit uw rapport:

'Mensen in een rolstoel moeten dan de weg op, maar daar worden ze vaak vanaf gehaald door de politie.'

Ik ben blij dat u ook nadrukkelijk vraagt om aandacht voor het Caribisch deel van het Koninkrijk.

Ook dat past bij dat brede perspectief.

Dames en heren,

De actieagenda in dit rapport zullen wij ter harte nemen, te beginnen met het verbreden van het perspectief.

Als ik vast een voorschot mag geven:

Politieke partijen zouden bij de samenstelling van de kandidatenlijst voor de Eerste Kamerverkiezingen van volgend jaar ook dat brede perspectief moeten meenemen.

Mevrouw de voorzitter, leden van de staatscommissie,

Ik zal dit rapport mee terug nemen naar de senaat en de collega's van harte aanbevelen het te lezen en te betrekken bij het werk in de Eerste Kamer.

Dank u.